

Til: Havbruksutvalget

24. oktober 2022

Innspill – Stamfiskordningen

Bakgrunn:

Stamfisktillatelse tildelt etter stamfiskordningen, trådte i kraft 1. januar 2008, gis særvilkår om at det ved utnyttelse av stamfisktillatelse med MTB lik 780 tonn årlig må landsette nok kjønnsmoden stamfisk for en produksjon av minst 35 millioner befruktete og innlagte rognkorn. Kravet om 35 millioner er beregnet ut fra en forutsetning om at en seleksjonsintensitet på 5% er ansett som forsvarlig. Den senere innføringen av RAS-teknologi har imidlertid også ført til økt fokus på biosikkerhet og sykdomsscreening. Etter hvert som havbruksnæringen tilpasser seg bruk av teknologi for screening av rogn fører dette naturligvis også til en økning i prevalens, noe som igjen fører til økt seleksjonsintensitet og utkast, økt behov for å øke mengden produsert rognkorn, og derfor økt biomassebehov for stamfiskprodusenter.

Den norske havbruksnæringens eksistens og videre utvikling er avhengig av tilgang på rogn av riktig kvalitet, og riktig mengde ut fra behovet, til riktig tid. Rogn utgjør fundamentet i næringspyramiden for akvakultur av matfisk, og dersom ordningen ikke er tilpasset utviklingen i næringen, vil stamfisknæringen kunne bremse og påvirke hele havbruksnæringens potensiale for endring og utvikling.

Sjømatbedriftene mener dagens regelverk for tildeling av stamfisktillatelse er utdatert og ikke i tilstrekkelig grad fanger opp endringer i havbruksnæringens behov for rogn etter hvert som havbruksnæringen utvikler seg og endrer seg. Vi ønsker å understreke at den eksisterende stamfiskordningen ikke møter næringens økende behov for tilgang på biosikker rogn hele året rundt – også utenfor det som tradisjonelt har vært sesong.

Nærmere om Sjømatbedriftenes vurderinger:

Sjømatbedriftene ønsker videre å understreke at dagens forvaltningsmodell skulle opprinnelig gi større fleksibilitet og tilpasningsmuligheter for næringen og sikre hele akvakulturnæringen tilstrekkelig tilgang til rogn. På bakgrunn av innspill fra våre medlemsbedrifter opplever vi at dagens forvaltningsmodell og forvaltningspraksis fremstår som statisk, er lite tilpasningsdyktig, og utilstrekkelig til å gi akvakulturnæringen tilstrekkelig tilgang på rogn.

Videre mener vi det er verdt å understreke at de fleste stamfisktillatelse vi i dag har produseres det kun in-season. Dette innebærer at det totale bildet reflekterer bare den samlede kapasiteten over et år, og ikke det sesongspesifikke behovet næringen har. Det blir derfor ikke treffende, slik myndighetene i dag legger til grunn, at behovet for rognkorn gjennom året kommer til uttrykk ved en multiplisering av minimumskravet om produksjon av 35 mill. rognkorn per tillatelse og antall tillatelse. Det er videre verdt å merke seg at Fiskeridirektoratet, først nå i det siste, ser hen til å månedlig, og ikke bare årlig statistikk.

Sjømatbedriftene ser også en klar utvikling i at norsk laksenæring blir stadig mer og mer avhengig av å importere rogn fra utlandet for å kunne møte næringens behov etter hvert som den utvikler seg. I 2021 ble det importert 23,2 mill. rognkorn, og i 2022 er anslagene at det vil bli importert omtrent 70 mill. rognkorn. Dette er etter vår vurdering en klar indikasjon på at norsk rognproduksjon ikke evner å følge og tilpasse seg utviklinger og endringer i behovet til den norske havbruksnæringen per i dag. Det er videre verdt å vise til at andre disincentiver til sesonguavhengig produksjon knytter seg til sykdoms- og konkurranseforhold. Enkeltvis og i sum fremmer dette, etter vårt skjønn, ikke bærekraft og innovasjon i rognleddet.

Sjømatbedriftenes konkrete innspill:

Sjømatbedriftene ber utvalget foreta endringer i dagens stamfiskordning, og sørge for at man får et tillatelsessystem som bidrar til følgende:

- Like konkurransevilkår. Med dette menes at ordningen må gi konkurrerende aktører like vilkår for å konkurrere gjennom å balansere antall tillatelser mellom aktører. I dag er det en sterk ubalanse i tildelte stamfisktillatelser.
- Fremme nødvendige incentiver at mer av rognproduksjonen foregår på land til vilkår som er konkurransedyktige med sesongbasert produksjon slik at det blir minst like attraktivt å produsere rogn fra fisk som har gått hele eller store deler av livet på land vs. tradisjonell produksjon i sjø. Når regelverket i dag er innrettet slik at man må bruke tildelt sjøbasert MTB for landbasert produksjon er det ingen incentiver i å investere i landbasert produksjonskapasitet.
- At produksjonskravet for lisenser flyttes fra tillatelsesnivå til selskapsnivå.

Sjømatbedriftene viser for øvrig til Benchmark Genetics sitt innspill av den 5. oktober, og stiller seg bak de forslag og beskrivelser som fremkommer i dette innspillet.

Med vennlig hilsen
Sjømatbedriftene

Robert Holmøy Eriksson
Administrerende direktør